

A SZERETET MINT GYÓGYÍTÓ ERŐ

Clara M. Codd. – The Theosophist, 1952. VII. számából

Ennek a cikknek megírására egy másik cikk indított, amely a Readers's Digest áprilisi számában jelent meg és „A tudomány felfedezi az igazi szeretetet” cím alatt orvosi kutatásokról számol be. Pontosan megegyezik két nagy véleménnyel, amelyet nekem egy amerikai és egy ausztrállal híres doktor mondott. Az említett cikk bevezetőjéből néhány sort idézek: „A pszichiáterek arra az eredményre jutottak, hogy a lelki betegségek nagy részét a szeretet hiánya okozza. A gyermekpszichológusok, akik azon vitatkoznak, hogy a táplálkozás legyen-e előírt, vagy a gyermek kedve szerint való, legyen-e verés a nevelésben, vagy nem, azt találták, hogy mindez nem nagyon fontos, ha a gyermek szeretetet kap. A szociológusok a szeretetben találták meg a kötelességmulasztások ellenszerét, a kriminológusok a bűn ellenszerét. Az orvosok is úgy találták, hogy a nemi züllés leggyakrabban azoknál fordul elő, akik szeretet hiányában érzelmileg elnyomorodtak.”

Ez az utolsó megállapítás Carl Jung, a nagy pszichológus és J. Krishnamurti mondásaira emlékeztet. Mind a ketten azt mondták, hogy nincs olyan nemi probléma, amelyet a szeretetet meg ne oldhatna. Chicagói orvosok úgy találták, hogy az árvaházakban oly nagy gyermekhalandóság csökken, ha a gyermekeket szerető nevelőanyáknál helyezik el. Valóban, az „anyai szeretet” a toll, ami kibéleli az emberi fészket, és az olyan gyermek, akit nem szeretnek, egész életére tönkre van téve, sőt még testi fejlődésében is visszamaradhat. Ez olyan fontos megállapítás, hogy ez ember kénytelen megkérdezni: „Mi a szeretet? Mi az igazi szeretet?” A cikk így folytatja: „Ez nem az a szeretet, amelyet a moziban és a regényekben ábrázolnak. Ez az a szeretet, amelyet Jézus ismert; az ember legegyszerűbb és mégis legbonyolultabb tulajdonsága. És a leginkább félreértett is. Dr. Abraham Stone (New York) mondja: „A szeretet a legnagyobb orvosság, de a legtöbb ember, még azok közt is sokan, akik azt hiszik, hogy boldog házasságot élnek, nem tudják, mi a szeretet.”

Kezdjük talán vizsgálódásainkat azzal, hogy megállapítjuk, mi nem szeretet.

1.) **A szeretet nem birtoklásvágy.** Nem az, hogy egy másik személyt a magunk képére formáljunk. Emlékszem egy asszonyra, aki elmondta, hogy abbahagyott egy barátságot, mert a másik személy nem érte el teljesen az ő ideáljait. „Kedves asszonyom” feleltem neki – „ugyan miért érné el bárki is az ön ideáljait? Éppen elég, ha sajátmagunk ideáljait iparkodunk elérni.” Néha egy asszony hozzámegy egy gyöngye emberhez, hogy „megreformálja”. Ennél nagyobb tévedés nem is lehetséges. Emlékszem egy férfire, aki előadta élete nagy csalódását. Elvett egy nála 20 évvel fiatalabb nőt, azt hívén, hogy majd „kiformálja jellemét” és persze, azt találta, hogy jelleme már megváltozhatatlanul régesrég kiformálódott. Az ilyenfajta szeretet voltaképpen önszeretet és elbizakodottság, és ez nem igazi szeretet. Dr. Overstreet mondja: „Ha szeretünk valakit, az nem jelenti, hogy birtokoljuk az illetőt. Azt jelenti, hogy örömmel megadjuk neki a jogot a maga saját, páratlan emberségéhez.”

Milyen sok bajt és boldogtalanságot okoznak a birtokolni vágyó anyák, férjek, feleségek, barátok! Általános betegség ez, és a gyökere nem a szeretet, hanem az önszeretet. Sokan azt hiszik, hogy szeretnek valamit, pedig csak az történik, hogy saját magukat kivetítik a másik személyre. Az önző szülők, akik maguknál tartották leányukat, hogy kiszolgálja őket, amíg megöregszik és nem szereti senki, úgy vélik, hogy szeretik őt, a valóságban azonban csak önmagukat szeretik és a kényelmet, amit az ő szolgálata ad nekik. A féltékeny férj vagy feleség, aki nem bírja elviselni, hogy szeretetének tárgyát más is szeresse vagy csodálja, nem a párját szereti, hanem az önszeretet egy súlyos rohamában szenved. Ez a féltékenység nem a szeretet bizonyítéka, mint általában képzelik, hanem az önszeretet bizonyítéka.

2.) **A szeretet nem függés.** Van igazi és hamis hős-imádat. Az igazi szeretet nem tapad és nem fonódik hozzá a szeretett tárgyhöz. Nem várja a szeretett személytől, hogy beteljesítse boldogságukat és vágyaikat. Nem tekinti a szeretett személyt olyannak, aki majd leveszi válláról az elhatározások terhét és megóvja az élet minden kemény érintésétől. Kis gyermekeknél ez szükséges, de jaj annak az embernek, aki gyermek marad és soha fel nem nő.

3.) **A szeretet nem önfeláldozás,** bár a szeretet néha áldozatokat követel. Túlságosan szerető anyák, akik egész idejüket arra áldozzák, hogy gyerekeik kedvét keressék és elkényeztessék őket,

nem szeretik gyermekeiket. Néha öntudatlanul teszik, hogy megkönnyítsék saját dolgukat. Ezek az anyák azonban jövőbeli lélektani nyomorékokat teremtenek. Milyen gyakran látjuk, hogy „önzetlen” anyáknak önző gyerekeik vannak.

4.) **A csodálat nem szeretet.** Egy orvos írja: „Egy-egy férfi azt hiszi, hogy azért szereti a feleségét, mert szép, tehetséges, ügyes. Ez nem szeretet, ez elismerés.” Könnyen származhat a önelégültség érzéséből, hogy ő egy ilyen vonzó tárgy tulajdonában van. A csodálat, a népszerűség, a hízelgés nem szeretet. A népszerűség gyakran a csodálók önszeretetének eredménye, mert azok öntudatlanul azt remélik, hogy kapnak valamit a csodált személytől. A közbámulat oly könnyen válhat közutálattá. Egy tisztelt hölgyet, akiről kiderül, hogy mégis csak „agyagból van a lába” éppoly könnyű elpusztítani, mint imádni és a „gyűlölet” gyakran ugyanolyan mértékű, mint a szeretet, amely megelőzte. Önbecsülésünknek hízelelhet ugyan, de lelkünket nem táplálja.

5.) **A szeretet nem függ a szeretett tárgynak tulajdonságaitól,** hanem az ember szeretőképességétől. Persze, hogy nem függ a szeretett személy milyenségétől! Hogyan tudna egyébként egy értéktelen csirkefogó hűséges szerelmet ébreszteni és milyen szomorú volna, ha saját gyöngesége miatt megtagadhatná tőle az, hogy szeressék! Néha meg szoktam kérdezni az embereket: „Miért szereted X.Y.-t?” Rendszerint csak hümmögnek és akkor kezdenek keresni mindenféle helytálló okot, de ilyenek nincsenek. Egy kötelékről van itt szó, amelyet a lélek előző életeiben kötött. Ha ez a kötelék igen erős, néha azonnal felismerjük, amikor idelent újra találkozunk. Ez az a ritka jelenség, mikor az ember „első látásra” megszeret valakit. A legszebben Dávid és Jonathán történetében van ez leírva. Abban a pillanatban, ahogy a királyfi meglátta a pásztorfiút – és vegyük tekintetbe a köztük lévő nagy társadalmi különbséget – „Jonatán lelke a Dávid lelkéhez kötődött és mint a saját lelkét, úgy szerette őt.” Sőt, annyira szerette, hogy hajlandó volt lemondani javára saját királyi jogairól és hagyta, hogy barátját részesítsék előnyben. Pál apostol így írja le ezt a szeretetet: „A tisztességben egymásnak adni az elsőbbséget.”

6.) **A szeretet nem a nemiség,** habár a szeretet megdicsőítheti és felemelheti a szexualitást. Milyen sok fiatal férfi és nő házasodik össze egy felületlen nemi impulzus alatt, és aztán hamarosan azt látja, hogy egy idegenhez kötötte életét. „Az égben kötött” házasság két lélek egyesülése, akik már mögöttük lévő életükben is ismerték és szerették egymást. Az ilyen azonban ritka. A másik fajta sokkal gyakoribb. Mit tegyünk az ilyen esetben? A legszebb, ha megpróbáljuk megismerni azt az idegent és barátunkká változtatni. Nem lehet tartós az olyan házasság, amelyet a nemiségen kívül nem forraszt össze a barátság is. Ha csak a két ember nem válik háromszöggé, amelynek csúcsa Isten, vagy a gyermek, nem sok reményt lehet hozzáfűzni. H.P. Blavatsky ezt „egoism á deux”-nek, páros egoizmusnak nevezi. Krishnamurti pedig ezt mondja: „Ahol van szeretet, ott a nemiség nem probléma. A szeretet hiánya teszi problémává. Ha valakit igazán mélyen szeretünk, meg akarunk vele osztani mindent, amink van ... szeretni annyi, mint tisztának és erkölcsösnek lenni. Csak az, aki szeret, lehet tiszta, szeplőtelen, becsületes. A házastársi viszonyoknak csak ama kevesek számára van igazán jelentősége, akik szeretnek, és az ilyen eltéphetetlen. A szeretet nem érzés, sem gondolat. Amikor a szeretet megszületik, tudni fogjuk, hogy hogyan szeressük az egészet. Az emberiség iránti szeretetünk azért fiktív (képzelt) csupán, mert nem tudjuk, hogyan szeressünk egy személyt. Ha szeretünk, nincs egy vagy sok, hanem csak szeretet van. Csak ha van szeretet, akkor lehet megoldani összes problémáinkat, és akkor ismerjük meg áldását és boldogságát.”

7.) **Az „anyai szeretet” nem feltétlenül szeretet.** H.P. Blavatsky azt mondja, hogy a közönséges anyai szeretet nem áll valami magas síkon. Dr. William Manning szerint: „A legtöbb, amit a szülők tehetnek, hogy megtanítsák gyermeküket szeretni. A szeretetet azonban csak példamutatással lehet tanítani. A gyermekeknek szeretetet kell kapniuk, hogy később adhassák. Nemcsak szeretjük gyermekeinket, hogy védjük őket és gondoskodjunk róluk. Ezt az állatok is megteszik kicsinyeikért. A próbakő ez: „Milyen mértékben ismerjük el gyermekeinket embereknek? Mennyire tiszteljük egyéniségüket? Mennyire segítünk nekik, hogy függetlenül fejlődjenek – ahelyett, hogy elnyomnánk és birtokolnánk őket?”

Az Egyesült Államokban több ilyen „elnyomott” gyermeket láttam, mint bármely másik országban. Néha annyira el vannak nyomva, megadminisztrálva, agyongondoskodva, és megfosztva minden

kezdemenyezési lehetőségtől és önálló indítéktól, hogy némelyik egyszerűen nem hajlandó élni és a „nehéz esetek” legszomorúbb példáját szolgáltatja. Ez gyakrabban megtörténik a gazdag szülők gyermekeivel, mint a szegényekével, akiknek egyéb problémáik vannak, de legalább korán kapcsolatba kerülnek az étellel. Én már sok otthont látogattam meg vándoréletem folyamán, és csak sajnálni tudom a gazdag szülők gyermekeit. Körülvéve a játékok fölös bőségével, amelyekre idővel ráunnak, mert semmi lehetőségük nincs a személyes kutatásra és teremtésre, veszekedésekben élnek ki magukat. Egyszer egy egész délutánra boldoggá tettem egy kis gazdag fiút azzal, hogy azt ajánlottam neki, segítsen az inasnak ablakot tisztítani. A gyermekeknek arra van szüksége, hogy valami igazi, reális dolgot csináljanak, hogy korán kivegyék részüket az élet harcából. Jobb újságot árulni, mint egy agyonzsúfolt gyermekszobában senyedni elkényeztetve.

8.) **A szeretetet meg kell tanulni.** Ebben az orvosok és pszichológusok egyetértenek. Nem jön az „magától”, mint ahogy gondolnánk. Krishnamurti azt mondja: „A szeretetet nem lehet elgondolni. Az a lét egyik állapota.” Lehet, hogy a léleknek hosszú vándorlása alatt csak egyetlen leckét kell megtanulnia, azt, hogy hogyan kell szeretni. És könnyen meglehet az is, hogy a veszteség és az elidegenedés azért ér olyan gyakran, hogy ezt a leckét megtanítsa. A „Világosság az Ösvényen” így tanít: „Mint a halál és az elidegenedés, végre magmutatja az embernek, hogy ha önmagának dolgozik, csak csalódás érheti.” Miben áll az a heves fájdalom, ami egy szeretett lény elvesztését kíséri? Mondhatjuk-e kegyetlenség nélkül, hogy nagyrészt az ő szeretett, vigasztaló jelenléte elvesztésének fájdalma az, és hogy bizony nem sokat gondolunk az ő pihenésére és nyereségére? Dr. A. Besant egyszer azt mondta e sorok írójának: „Ha majd tudsz éppolyan boldog lenni akkor is, amikor, akit legjobban szeretsz, nincs veled, akkor megtanultál igazán szeretni.”

9.) **Mi hát az igazi szeretet?** Megtalálhatjuk-e, vagy leírhatjuk-e? Forduljunk a szeretet nagy példaképeihez. Elsősorban a minden embert legjobban szeretőhöz, Krisztushoz. Amikor utolszor jött össze tanítványaival, így szólt hozzájuk; „Új parancsot adok néktek, hogy egymást szeressétek, amint én szeretlek titeket.” Lisieux-i szent Teréz sokáig medítált ezeken a szavakon, hogy megtudja, hogyan szeresse úgy apácatársnőit, mint ahogy az Úr szerette tanítványait. És így ír erről: „Most már tudom, hogy az igazi jóság abban áll, hogy eltűröm felebarátaim gyarlóságait, nem lepődöm meg a hibáikon, de örvendek legkisebb erényüknek is.”

„Ahogy én szeretlek titeket” – hogy ez micsoda szeretet volt, milyen hatalmas erő, együttérzés és megértés, az kitűnik abból e megható történetből, amikor az Úr meggyógyítja Péter apostol gyávaságát és háromszori megtagadását az ő

Urának, a háromszor megismételt kérdéssel: „Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem?” És a válasz: „Tápláld az én juhaimat, tápláld bárányaimat”. Az egyik a másíknak folyománya, mert, amint dr. Overstreet mondja: „Ha az, amit egy vagy egynéhány személlyel kapcsolatban szeretetnek nevezünk, nem teremt bennünk nagyobb jóakaratot mindenki iránt, akkor joggal kételkedhetünk abban, hogy valóban szeretet-e.

Szent Pál ezt az igazi szeretet „karitás”-nak, kegyességnek, jóságúnak nevezi, de nem az a felületes jóság az, amelyik az adakozó számára úgyszólván semmi áldozatot nem jelentő alimizsnálkodásból áll. A latin „caro” szóból származik, ami azt jelenti, hogy „kedves”. A karitás az olyan ember tulajdonsága, aki előtt minden kedves. És jól mondja Pál apostol, hogy az ilyen szeretet nélkül a szellem, a személyiség minden ajándéka, az összes kifejleszhető „sziddhik” „semmit sem érnek” és csak olyanok, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom. Milyen jól határozza meg az igazi szeretetet!

10.) **A szeretet hosszútűrő és jóságos, az igazi szeretet türelmes.** Tud várni és figyelni, és hinni mindörökre. Tud hinni abban, akit szeret, még akkor is, ha az illető már elvesztette hitét önmagában, és így meg tudja őt váltani. Hite és szeretete magától az Örök Szeretettől származik.

11.) **A szeretet nem irigykedik.** Ebben rejlik a lényege, a jóság. Ha irigyeljük sikerét vagy boldogságát annak, akit szeretünk, nem szeretjük igazán. Még nagyon sok bennünk az önszeretet. Sir Francis Bacon írja: „A barátunk az az ember, akivel bánatunk megfelelődik és örömünk megduplázódik.”

12.) **A szeretet nem kérkedik**, nem fuvalkodik fel. A szeretet nem önző, nem gőgös. A szeretet csupa nagylelkűség és alázat. Az, aki folyton a mások hízelgésére és helyeslésére vár, ezzel csak saját lelkének gyöngeségét és szegénységét mutatja meg. Nem hibáztathatjuk érte. Mindnyájunkról elmondható ugyanez, mert még nem vagyunk szellemileg érettek, gyermekek vagyunk csupán a szellem világában, akik a biztonságot keresik.

13.) **A szeretet nem cselekszik helytelenül**. A helytelen, nem illendő viselkedés tudatos vagy öntudatlan önösségben gyökerezik. Ha nincs benne önösség, az igazi szeretet nem is lehet más, mint udvarias és fegyelmezett. Ez az a forrás, amelyikből a gentleman soha nem szűnő udvariassága táplálkozik.

14.) **A szeretet nem keresi a maga hasznát**. Hogyan is kereshetné a maga hasznát a szeretet, aminek lényege, hogy a mások javát és boldogságát keresse? A szeretet ennél fogva a végletekig állandó és megbízható. Nem ingatag, nem változik, ha változásra lel. Az igazi szeretet önzetlen.

15.) **A szeretet nem gerjed egykönnyen haragra**, mivel nem a maga előmenetelét, vagy felmagasztaltatását keresi, és lassan gondol rosszra, de hamar megbocsát.

16.) **A szeretet nem gondol rosszra**, mert magában nincs semmi álnokság, és a szíve tiszta és egyszerű.

17.) **A szeretet nem örül a hamisságnak**, de együtt örül az igazsággal. A szeretet fémjelzése az őszinteség. Soha sincsenek rejtett indítékai, kétértelműségei, hazug látszatai. Teljesen becsületes és jószágos.

18.) **A szeretet mindent elvisel**, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr. Mondhatnánk-e így? Mindent elvisel, mert meg van győződve Isten, az Élet igazságosságáról és szeretetéről. Hisz mindenben, soha nem csüggedő bátorsággal és bizalommal, mindent remél, mert belülről tudja, hogy a végén a jónak és az örömnak kell győzedelmeskednie. Mindent eltűr, isteni türelemmel. „A kitartás a legfőbb tulajdonság, és a türelem a nagy szívek szenvedélye.” Amint a Bölcsesség egyik Mestere írta egyszer: „A kitartás a szellem jele; a fizikai testnek nincs meg ez a természetes tulajdonsága”. Onnan származik, hogy intuitíve tudunk örökkévaló voltunkról, haláltalanságunkról.

Az igazi szeretet egyik legszebb leírása egy tibeti könyvből való. Azt mondja, hogy hét fajtája van a szeretetnek, és ebből három az emberi, négy pedig az istenekhez tartozik. Az első és legalacsonyabb formája a puszta magnetikus vonzás, ami az atomok és molekulák, bolygók és napok között fennáll. Az egyesülésnél ez kimerül, mint ahogy a pozitív és negatív villamosság is eltűnik, ha találkozik. A második fajtát pszichikusnak lehetne nevezni, ez fele-fele alapon áll. „Szeretlek, ha te is szeretsz engem, és ne felejtsd el, hogy tartozol nekem valamivel azért, mert szeretlek.” Ez már magában hordja halálának csíráit, a harmadik egy kicsit nehéz az embereknek. Ez már az istenek módjaihoz közelít és rendszerint tanulni kell. Abban áll, hogy úgy szeretjük azokat, akiket szeretünk, hogy csak az ő legfőbb javukat akarjuk, az ő elképzelésük szerint.

Egy igen szerető feleség egyszer Buddha Urunk elé járult és azt kérdezte tőle, mit tegyen, hogy biztosítsa magának, hogy jövőendő életeiben mindig újra megtalálja és mindig újra együtt legyen szeretett férjével.

Az Úr azt felelte neki, hogyha most soha nem lankadó hűséggel és szeretettel viseltetik iránta és mindent megbocsát neki, lelkét mindörökké az övéhez köti. A szeretet a nagy gyógyító és teremtő erő a világban. Jól írta Starr Dally, „Release” című könyvében: „Van egy önző érzélem, ami fáj. Ezt sokszor szeretetnek nevezik. De csak az árnyéka a csodatevőnek... Éppúgy, ahogy a tudomány, a művészet, a találmányok nem akarnak senkit sem megreformálni, a szeretet sem akar. Azáltal, hogy nem akar megreformálni másokat, átformálja őket. A jóbarát egy szerető lény. Nem prédikál, nem talál hibákat, nem ítél el. Felszabadít és amit felszabadít, azt megköti. Nem birtokolhatod azt, amit nem akarsz odaadni. Nem lehetsz szabad a dolgoktól, amelyeket megtartasz. Megtartani annyi, mint tulajdona lenni a megtartott dolognak, vagyis kötelék. Amit felszabadítasz, az a tied. Nem te vagy az övé, mert te a szereteté vagy. Minden, ami alább van, mint a szeretet, körülvesz és szorít. Összenyom, sebet ejt, bánt. A szeretet a Valóság, a Felszabadító, a Csodatevő. Azzal, ha másoknak örömet szerzel, a mennyországot kóstoltatod meg velük itt a földön.”

Befejezésképpen hadd írjam le, mit vitt véghez a szeretet két általam ismert gyakorlott pszichiáter kezében. Az egyikkel sok évvel ezelőtt Ausztráliában találkoztam. Egy nagy elmegyógyintézet feje volt. Egy fiatal leány, akit meggyógyított, elvitt engem egy presbiteriánus templomba, hogy hallgassam meg, amint beszél. Mélységesen vallásos ember volt, és igazán csodálatos gyógyításait szeretet és imádság segítségével végezte. A legmeglepőbb sikereket érte el olyanokkal, akiket gyógyíthatatlannak tartottak, kivált a schizofréniasoknál azt mondta, hogy ezeknél a baj gyökere abban áll, hogy elvesztették életük értelmét, és a gyógyítás abban állt, hogy ezt visszaadta nekik. Mégpedig türelmes szeretettel és imával adta vissza.

A másik orvosról akkor hallottam, amikor egyszer Amerikában egy orvos házánál laktam. Házigazdám és szintén orvos fia délelőtt egy orvosi konferencián voltak és egy pszichiáter beszédét hallgatták, aki igen sok gyógyíthatatlannak vélt esetet meggyógyított. Elkérte azokat, akik tíz meg húsz évig az elmegyógyintézetben voltak és csaknem mindegyiket meggyógyította. Módszere igen egyszerű volt. Voltak a betegek között olyanok, akik már annyira elvesztek az élet számára, hogy órákig tudtak feküdni mozdulatlanul és látszólag semmiről sem tudva, ami körülöttük történik. Órákig feküdt csöndesen mellettük és reájuk árasztotta szeretetét és együttérzését. Egy idő múlva kezdett valami kis hatást látni. Attól kezdve aztán lépésről-lépésre visszavezette azokat a lelkeket e világosságba és a boldogságba. Ugyanezt a hatást érte el a nagy Hahnemann is, a homeopátia felfedezője. Teljesen meggyógyított egy híres tábornokot, aki őrült volt.

Az indiai szentírásokban azt mondják, hogy egy Isten-tudatos ember jelenlétében akaratlanul gyógyulások történnek. Magam is láttam ennek két példáját Krishnamurti személyében. Az egyik írás azt mondja, hogy minden beavatott öntudatlanul gyógyít is, mert állandóan sugározza magából Isten életét és szeretetét. Az erős emberi szeretet is gyógyíthat; a szeretet nem az akarat. Ismertem egyszer egy férfit, akinek imádott felesége halálán volt. Az orvosok azt mondták nem éli túl az éjszakát. A férj egész éjjel ott térdelt a felesége ágya mellett. Imái közben így suttogott hozzá: „Jöjj vissza, szívem, nem hagyhatsz el engem, jöjj vissza hozzám.” Reggelre valami kis változás volt megfigyelhető. És még évekig élt azután férje öröme. Azt hiszem, kimondhatjuk, hogy az igazi orvos vagy ápolónő azzal a képességével válik azzá, hogy igazán szereti betegeit. Ahogy egy bölcs öreg orvos mondta egyszer nekem: „Orvosnak és ápolónőnek születni kell, nem lehet senkit sem azzá tenni. Az ég óvja azokat, akik olyanok kezébe kerülnek, akik nem született ápolónők!”

A szeretet, az isteni, önzetlen szeretet az élet felszabadítója, öröme, igazi értelme. Nélküle semmi egyéb sem ér semmit. A „Krisztus követése” szép szavaival: „A szeretet örködik és még alva sem alszik. Amikor fáradt, akkor sem fáradt; amikor megrémül, akkor sem jön zavarba, hanem, mint egy eleven láng és égő fáklya, mind fölfelé halad, és biztonságosan áthalad mindenben. Aki szeret, megismeri a hang kiáltását.”